

„Romániában az urnák mindig a kormánnyal tartottak — domnule“

Színes képek a választásra készülő Bukarestből

Bucuresti-Bukarest, május 28 (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Calea Victoriei és az Erzsébet-bulvard sarkán csapzott hajú fiatal ember áll. Előtte hatalmas botkötés és szünet nélkül kiabálja, a bukaresti árusok sajtáságos, éneklő hangján: — Vegyenek botokat a választásokra! Csak hatvan lej darabja!

A reklám kétségkívül ötletes és főleg aktuális. Az ellenzéki lapok tele vannak választási visszaélésekről, hatósági terrortól és a verekedő bandák működéséről beszámoló cikkeikkel. Egyetlenegyszer: 1928 decemberében történt az meg, hogy Maniu kizárta a választási kampányból a „bátáus“-t, a regáti választásoknak ezt a nélkülözhetetlen tényezőjét. A regát a mai napig sem bocsátotta meg Maniunak, hogy meg akarta dönteni egy ország egész begyökeresedett választási hagyományait, amelyek ezreket juttatnak ilyenkor kenyérhez. Alig két és fél éve tel el azóta. A bátáus-ok mintha csak poraikból éledtek volna fel. Lendületesebben dolgoznak, mint valaha, a kórházak megtelnek betört fejjű választópolgárokkal és a főváros centrumában egy fiatal ember a bukaresti benszülött cinikus meglepedésére zavartalanul kiabálhatja: Vegyenek botokat a választásokra... Csak hatvan lej darabja...

A bukaresti ember egyébként két dologban biztos: hogy a kormány győzni fog a hétfői választásokon és hogy a végeredmény kialakulásában a választók akaratán kívül az urnáknak is meg lesz a maguk külön szerepe. A „Capsa“ ebben a tekintetben már megalkotta a maga megdönthetetlen prognózisát. A délutáni feketé mellett egy volt liberális miniszter, — igen szimpatikus, őszhajú ur, — nem állítja kijelenteni a nagy nyilvánosság előtt:

— Romániában az urnák mindig a kormánnyal tartottak, domnule!

Ezt úgy nevezik érrefelé, hogy „az urnák intelligenciája“. A Capsa benfentesei egyébként meglehetősen zavarosnak tartják a politikai helyzetet. Hatalmas kör alakul ki egy választói székértő körül, aki ceruzával a kezében próbálja a jövő parlament kontúrjait felrajzolni. Az aritmetika körülbelül a következő eredményeket adja:

A kormány listáján bekerül a parlamentbe: 90—100. liberális. Ezenkívül a nemzeti parasztpárt behoz 40—45, a magyarok 15—16, a németek 12, a szociáldemokraták és a dolgozók 10—12, a georgisták, a verescánusok és lupisták 15—16, a cuzisták 10 és a Zsidó Párt 5—6 mandátumot. Ha Lupu, vagy Averescu lemaradna, ezt kompenzálhatja esetleg Stere, aki a kamatellenes ligával, ugyancsak elérheti a két százalékot. Az ellenzéki pártok tehát könnyen biztosíthatnak maguknak 187—195 mandátumot! Minthogy pedig összesen 386 képviselője van az országnak, kizárólag az urnák intelligenciája akadályozhatja meg azt, hogy az ellenzék ne szerezzé meg magának a parlamentben az abszolút többséget. De ebben az esetben sem lesz a kormánynak olyan többsége, amely a nyugodt, zavartalan kormányzást biztosíthatni fogja számára. Nyilvánvaló, hogy soha még a román parlamentben az ellenzék nem volt oly erős számarányban képviselve, mint ahogyan most lesz. És ehhez még hozzá kell adni, hogy a kormánypartí többség nem homogén. Jorgisták, argetoianisták, manoiliscuisták és fripturisták heterogén keverékéből tevődik össze a kormányalkotó többség. Nem uralkodik fölöttük a nemzeti parasztpárti, vagy liberális többségek minden egyéni velleitást, minden egyéni iniciatívát megfojtó, vak pártfegyelme.

A Capsa benfentesei fejüket vakarják... Vajjon mi lesz...? Mert ahhoz nem férhet kétség, hogy a liberálisok rövid időn belül felmondják a barátságot a kormánynak és nyílt ellenzékbe fognak átmenni. A számítás egyszerű: ha sikerül megdönteniük a Jorga—Argetoianu kormányt, úgy mint a legszámosabb ellenzéki párt, az alkotmány értelmében ők kapnak megbízást a kormányalakításra... És akkor...? Hat hónap múlva új választások...?

Egyelőrré: a miniszterelnökségen és az egyes minisztériumokban halálos csend. Nyomat sem lehet látni az eddigi zsufoltáságnak, a folyosókon és az előszobákban alig lézeng néhány ember. Mindenütt szigorú felírások fogadnak: „semmilyen

személyes intervenciót nem fogadunk el!“ „Adja be kérését írásban az iktatóhoz, nyolce napon belül megkapja a választ!“ Jorga napokig elkerüli a miniszterelnökséget, ahol álmosan bobiskolnak a szolgák s csak akkor rezzennek fel, ha Brandsch kisebbségi miniszterhez téved be egy-egy látogató.

Ezzel szemben annál elevenebb élet lüktet a belügyminisztériumban. Itt zsúfolásig tele vannak a folyosók és a miniszterek előszobái. Itt székelt a választási fővezérkar: Argetoianu vezérkari főnök és két famulusa: Ottescu és Munteanu-Râmnic belügyi alminiszterek. Ide futnak össze a választási mozgalom összes szájai, itt futnak a papiroskosárba az ellenzék platonikus tiltakozásai, innen mennek ki előszobán és írásban, telefonon és távirón az utasítások prefektusoknak, megyei bizalmiférfiaknak a választási propaganda irányítására. Kortések várnak utba igazításokat, fripturisták jönnek szolgálataikat felajánlani. Itt látni a szurós szemű, bozontos hajú beszarabiai papát, aki az interimáris bizottság elnöke szeretne lenni valamelyik eldugott zugában az ő országának és feltűnedezik néha az ellenzék egytényező képviselőjelöltje, hogy kipanaszolja választási propaganda-utját

nak odisszeját. Az egyik két napig szomorkodott egy csendőrsőrn, a másiktól elvették az autóját, amely két nap óta a kormánynak verbuválja a szavazatokat. S hogy teljes legyen a kép: ünneplés arccal csendőrsztek hagyják el a miniszterek szobáit. Látszik rajtuk, hogy komoly, bizalmas utasításokat kaptak a... rend fenntartására vonatkozólag...

Az uccákon elevenen, zajosan, lázas ütemben zajlik az élet. Bukarestre már ráköszöntött a nyári kánikula, előkerültek a szalmakalapok és a nyári kerthelyiségekben az emberek ezrei hűsülnek. A falak tele vannak ragasztva a politikai pártok plakátaival. Mindenünnen Jorga Averescu és Maniu fényképei néznek le a falakról. „Szavazatok a dupla négyzetre! Szavazatok a körre! Adjátok voksaitokat a csillagra, mert csak az hozza meg az ország boldogságát! A cuzista plakátokon egy rajz kívánja illusztálni, hogy a román paraszt verejtékesen dolgozza az ugart, a zsidó pedig gondatlanul lefelé a milliók között. Közvetlenül mellette, békés szomszédságban dr. Stern Adolf fényképe alatt a Zsidó Párt kéri a szavazatokat a vonallal összekötött két félkörre. Madgearu a kereskedők támogatását kéri. Manoilescu pedig a kisiparosokhoz fordul külön plakáttal.

A bukarestiek nem látszanak nagy érdeklődést mutatni a plakátok iránt. Akárhogyan is végződjék a hétfői választási ütközet, ez nem fogja őket megmenteni a reájuk nehezedő súlyos gondoktól... (k. r.)

Az új Chaplin-film — plágium?

Egy francia író szerint Chaplin az ő darabjából plagizálta a „Nagyváros fényeit“

Párizs, május 28. Az egész világon megérdemelt sikerral került színre Chaplin legújabb filmje, a „City Lights“, amelynek értékeit nemcsak a filmesztétika, de a nagyközönség elismerése is mindenütt megállapította.

Ezzel a filmmel kapcsolatban most Minos ügy pattant ki Párizsban. Jean Sarmet, a mai francia színpadi irodalom egyik legkiválóbb egyénisége úgy nyilatkozott, hogy Chaplin az ő darabjából plagizálta filmjét. A Comedia közli Sarmet nyilatkozatát arról, hogy 1922-ben

írta meg „A világ legkékebb szeme“ című darabját, amelynek premierje 1925-ben volt a Theatre Pigalleban. Chaplin egészen világosan az ő darabjából plagizált, ami nem jelenti azt, hogy Sarmet vádaskodni akar. A film megtekintése után a francia író levelet írt Chaplinnek, akivel közölte észrevételeit, de Chaplin nem válaszolt a levélre s ezért fordult a nagy nyilvánossághoz.

Chaplin válaszáat nemcsak a filmszakma, hanem az egész közvélemény is nagy érdeklődéssel várja.

Ma először! SZINKÖR MOZGÓ A szezon nagy slágere!
Az Ufa Erich Pommer szuperprodukcója
Az Istenek kegyence
Jannings Emil 13 felvonásos, németül beszélő és éneklő hangosfilmje. A fő szerepekben: Emil Jannings, Renate Müller és Olga Tschechowa.
Az énekszámokat Evaristo Signorini, a milánói Scala első tenoristája énekl. Rendező Hanns Schwarz. Szcenárium: Hanns Müller. (A Tüzek világhírű szerzője). A cselekmény színhelye: Bécs, Buenos-Ayres és St. Wolfgang. — Idő: jelenkor. — Tökéletes magyar feliratok. Jegyek: 10, 20, 30 lej. — A jegyek elővételben is kaphatók. — Este 9 órakor számozott helyek.

„Nemzetközi“ betörőbandát leplezték le Kolozsváron

Négy különböző fajta csirkefogóval tett ártalmatlanná a rendőrség

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrséghez az Attila ucai polgárok részéről érkeztek az utóbbi napokban feljelentések. A városnak ebben a villanegyedében több vakmerő betörést követtek el ismeretlen tetesek, melyeknek során jelentékeny károkat okoztak áldozataiknak. Banciu Marin Attila uca 61. szám alatti lakoshoz a kora reggeli órákban látogattak el a betörők. A cselédeány reggel nyolckor ment el a piacra vásárolni és mire hazatért, az előszoba ajtaját felfeszítve találta. A házbeliek el voltak utazva és szabadon garázdálkodhattak a betörők. Az egyik fiókban 9000 lej készpénzt találtak, azonkívül egy betétkönyvet a Marmar

rosch Bankhoz. A szobában levő értékeket sietve összeszedték és mintegy 20 ezer lej kárt okozva a tulajdonosnak, eltűntek, mielőtt a cselédeány hazaérkezhetett. A II. kerületi rendőrségnek sikerült letartóztatnia a villa látogatóit. Ezek Klement Isac, Paska Mihály, Rau Péter és Corbu Ioan. Egy zsidó, egy magyar, egy szász, egy román. Corbut még nem sikerült letartóztatni, de már a nyomában van a rendőrség. A „nemzetközi“ társaság a pénzt elköltötte, az értékeket elkötyvetyelte. Mindössze 500 lejt talált meg náluk a rendőrség, ahol most azt akarják megállapítani, hogy a többi betörésekben nem-e ez a társaság a bűnös.

Megállapították a Cionista Világkongresszus programját

Janis 30-án este nyílik meg a XVII ik Világkongresszus

London, május 28. A cionista világkongresszust előkészítő iroda az alábbiakban közli a kongresszus programját: A XVII. cionista világkongresszus, amely június 30-án, kedden este nyílik meg Bazelenben és előreláthatólag péntekig, július 10-ig fog tartani, a következő nap-

rendet fogja felölelni: 1. Megnyitó ülés kedden, június 30-án este nyolc órakor. 1. Nachum Szokolow, az exekutive elnöke megnyitja a kongresszust. 2. Chaim Nachmann Bialik beszéde „Palesztináról és jelentőségéről a diaspora szempontjából“. 3. Üdvözlések.

4. Leo Motzkin, az Aktionskomite elnöke, nek beszéde „A cionizmusról és a zsidóság jelen helyzetéről“.

II. 2. ülés szerdán, július elsején délelőtt tíz órakor. 5. A kongresszusi elnökség választása. 6. A kongresszusi bíróság jelentése a kongresszusi választások szabályszerű lefolyásáról. Referens S. Gronemann, a bíróság elnöke. 7. Dr. Chaim Weizmann jelentése a „politikai helyzetéről“.

III. 3. ülés szerdán, július 1-én, délután három órakor. 8. Dr. S. Brodetzky kiegészítő jelentése a „politikai munkáról“. 9. Dr. Artur Ruppín referátuma a „Palesztina-munka problémáiról“. 10. A javaslat készítő bizottság megválasztása. 11. Az általános vita megnyitása.

IV. 4. ülés szerdán, július 1-én este kilenc órakor. 12. Az általános vita folytatása.

V. 5. ülés csütörtökön, július 2-án délelőtt 10 órakor. 13. Felix Rosenblith referál a „cionista világszervezet helyzetéről és problémáiról“. 14. Az általános vita folytatása.

VI. 6. ülés csütörtökön, július másodikán délután 3 órakor. 15. A kongresszusi bizottságok választása. 16. Az általános vita folytatása.

VII. 7. ülés pénteken, július harmadikán délelőtt 10 órakor. 17. Az általános vita folytatása.

VIII. 8. ülés pénteken, július 3-án délután három órakor. 18. Az általános vita folytatása és befejezése.

IX. 9. ülés vasárnap, július 5-én délelőtt. 19. M. M. Ussischkin, a Keren Kárméret Lőjiszrael direktóriumának elnöke jelentést tesz a „Nemzeti Alap munkálatairól“. 20. Dr. Artur Hantke, a Keren Hajjeszód ügyvezető igazgatójának jelentése a Keren Hajjeszód teljesítményei és föladatairól. 21. Dr. Chaim Arlosoroff jelentése a „Palesztina-újraépítés finanszírozásának problémáiról“.

(Vasárnap délután a bizottságok ülésének.)

X. 10. ülés hétfőn, július 6-án délelőtt 10 órakor. 22. Vita a 19., 20. és 21. referátumok fölött.

(Hétfőn, július 6-án délután és kedden, július 7-én bizottsági ülések.)

XI. 11. ülés szerdán, július 8-án délelőtt 10 órakor. 23. Bizottságok jelentése, vita és szavazás.

XII. 12. ülés csütörtökön, július 9-én délelőtt 10 órakor. 24. Bizottságok jelentése, vita és szavazás.

XIII. 13. ülés csütörtökön, július 9-én délután három órakor. 25. Bizottságok jelentése, vita és szavazás.

XIV. 14. ülés pénteken, július 10-én délelőtt 10 órakor. 26. Bizottságok jelentése, vita és szavazás.

XV. 15. ülés pénteken, július 10-én délután három órakor. 27. Az exekutive, az Aktionskomite tagjainak megválasztása. Jewish Agency cionista tagjainak megválasztása, a kongresszusi bíróság, a csületbíróság és a revizorok megválasztása. 28. A kongresszus bezárása.

Szokatlan pompával avatta az oxfordi egyetem Einsteinet díszdoktorává

London, május 28. Einstein Albert professzort, az oxfordi egyetem díszes kivételes pompával avatta díszdoktorává. Ez a legmagasabb kitüntetés, amit a régi, világhírű egyetem adhat. A szertartás az angol tudományos és politikai élet kimagasló reprezentánsai jelentek meg, körültekintően. Az angol sajtó valószínűleg dicsőítményeket ír Einsteinról és megállapítja, hogy a háboru óta Oxfordban még ilyen lelkesedéssel nem fogtak tudóst, mint most Einsteint.

Az egyetem szenátusa nevében Poynnton tanár latin nyelven köszöntötte Einsteint, akiről azt mondta, hogy teljesítményei az évszázad legnagyobb tudományos momentumai.

A „Times“ vezércikkben foglalkozik Einsteinnel és azt írja róla, hogy emberiség legnagyobb fizikusa, aki fölismerési és tantételei hivatva vannak az emberiség gondolkodását teljesen átförmálni.

nagy komm
Mor
besz

kuszik a

Bucuresti-Bukarest, (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kérdés per már végelem utolsó szövegbeszédüket a már közel egy hónapig tartó vádlottakörök publikum. A beszéd után a védővéd tartotta nagy, amelyben sikerült és teljesítményét, zede nem másfél, ig tartott. Mora, rsbeszédű emberke tessebb hírv jogászó ből hallatlan gyors szenciácións poer ggyezés, amelyre praesenttségével ne választ. Mora volt gárdisták perében rászi csürcsavarts niális beszédet, h mentette a vád aló

Egy újságcikk kere ek ahhoz, hogy Mora mertessük. A védő dított véd és beszé legaprólékosabban zva, elhalandzászva, varásokkal mossa ti zben állandó derült stóságát. A mai tárgyaláson, vsor olvasásával v te papírosait, megk thátólag még hosszú gy látszik, a harna arta szónokolni.

Alku az e
Elnök: Miután az ő est is egészen elfő ég egy fél órát, hog esse. Mora: Elnök ur, eg óckán, kérem tehát t Elnök: Tessék: hárt Mora: Lehet, hogy erceel. (Derülttség). Beszédében elején egy Sajó hajlandó illásáról lemondani, al neveztek ki. Le sak papírja és tolla fondást benyújtja. Elnök: A tárgyalás oskodni fog az íróes

— Még csak Sajó mondotta Mora — tallott igaztalan vád ak padjárta. A szig az ügyben olyan eréd hogy még engem is egyetlen egy pozitív tudott felhozni Sajó nem is ismerte Aradi Elnök: Miért hisz érdeke lett volna Sajó kal berántani? Mora: Aradi kifej akarja Sajót maga padján. Ez sikerült í Greg, két gyermekes.

Elnök: Sajó nem Mora: Hisz ötven Elnök: Ugy vélen négy.

Mora: Ötvenhét- Elnök: Nem! Ötve Mora: Hisz az ne és ötvennyolc között. Az elnök végre m hány éves. — Ötvenöt — fel Mora: A hát leg Megállapítás után, Sajó ellen felhozot arra, hogy az Ara ben egyetlen egyszé nevé.

Nagy kommunista kémkedési per utolsó napjai

Mora védőügyvéd kétnapos védőbeszédet tartott a hadbíróóság előtt

Humoros jelenetek a védő és az elnök összecsapásai során. Miért került Sajó mérnök a vádlottak padjára?

Kuszik a védőügyvéd a terminus meghosszabbításáért...

Bukaresti-Bukarest, május 28. (Az Új tudósítójától.) A nagy kommunista kémkedési per már vége felé közeledik. Elnök utolsó szónokai most mondják védőbeszédeiket a hadbíróóság előtt, már közel egy hónapja napról-napra meg a vádlottak és a per iránt érdeklődő publikum. A másfél napig tartó beszéd után a védelem leaderje, Mora védőbeszédét tartotta nagyszabású védőbeszédében, amelyben sikerült felülmúlnia az eddigi teljesítményét, amennyiben az ő beszédében nem másfél, hanem két teljes napig tartott. Mora, ez a kistermetű beszédű emberke, egyike a legfélelmetesebb híru jogászoknak Bukarestben, jól hallatlan gyorsasággal ömlik a szavak, amelyre a védelem vezetői presztízsével ne azonnal adná meg a választ. Mora volt az, aki legutóbb a vádlottak perében mondott olyan beszédet, amely csúrcsavartással megdöbbentette a bíróságot, hogy a törvényszék mentette a vád alól a vasgárdistákat.

Mora működik...

Egy újságcikk keretei nem is elegendőek ahhoz, hogy Mora kétnapos beszédét megírjuk. A védőügyvéd egész sereget hozott a bírósághoz, és beszédében mindegyikre megaprólékosabban terjed ki, kimagyarázza, elhalandósítja, furfangos csúrcsavartásokkal mossa tisztára védenőit és minden állandó derűtségben tartja hallgatóit. A mai tárgyaláson, mikor a vádlottak sor olvasásával végeztek, Mora először papírosait, megköszönte torkát és utólag még hosszú beszédre készült. Látszik, a harmadik napot is végig bírja szónokolni.

Alku az elnök és védő között

Elnök: Miután az ön beszéde a tegnapi este is egészen elfoglalta, adok önnek egy fél órát, hogy beszédét befejezhesse.
Mora: Elnök ur, egy ember sorsa van a kérem, kérem tehát legyen megértéssel.
Elnök: Tessék: háromnegyed órát adok.
Mora: Lehet, hogy késni fogok vagy öt percet. (Derűtség).
Beszédében elején bejelentette Mora, hogy Sajó hajlandó a CFR-nél elfoglalt állását lemondani, bár királyi dekretummal nevezték ki. Lemondásához azonban csak papírja és tolla nincsen, hogy a lemondását benyújtsa.
Elnök: A tárgyalás jegyzője majd gondoskodni fog az irószekélyről.

Ujra Aradi szerepe...

— Még csak Sajó kell védenem — mondta Mora — akit az Aradi által elítélt igaztalan vádak ültettek a vádlottak padjára. A sziguranca, amely ebben az ügyben olyan eredményeket produkált, hogy még engem is bűnbaknak éjtett, egyetlen egy pozitív bizonyítékot sem tudott felhozni Sajó bűnösségére. Sajó nem is ismerte Aradit.
Elnök: Miért hiszi ön, hogy Aradinak érdeke lett volna Sajót hamis vallomásokkal berántani?
Mora: Aradi kijelentette, hogy látja a karja Sajót maga mellett a vádlottak padján. Ez sikerült is neki. És most ez az ügy két gyermekes apa...

Hány éves Sajó?

Elnök: Sajó nem is öreg.
Mora: Hisz ötvennyolc éves.
Elnök: Ugy vélem, hogy csak ötvenéves.
Mora: Ötvenhét-ötvennyolc...
Elnök: Nem! Ötvennégy éves.
Mora: Hisz az nem is fontos. Ötvenhat és ötvennyolc között.
Az elnök végre megkérdi Sajótól, hogy hány éves.
— Ötvenöt — feleli Sajó.
Mora: Na hát legyen ötvenöt.
Az általános derűtséget kiváltó kor-megeállapítás után az ügyvéd támadja a Sajó ellen felhozott vádak és rámutat arra, hogy az Aradinál talált levelezésben egyetlen egyszer sem említették Sajó nevét.

Elnök: Ügyvéd ur, még csak öt perce van.

Mora azonban nagyon lendületbe jött, tehát percenként háromszáz szó-sebességgel hadarja a szavakat, hogy a terem zsufolt közönsége ugyszólván beleszédül.

Azta benyomást kelti, mintha csak most kezdte volna beszédét... Ujabb tíz perces meghosszabbítást kér, de Costandache tábornok ragaszkodik a terminushoz. Végül Gheorghiu ügyvédkisasszony bejelenti, hogy ő hajlandó tíz percet a saját

beszédéből feláldozni, csak engedjék beszélni Morát.
A tíz percet arra használja fel Mora, hogy felolvassa Vaitoianu tábornoknak egy nyilatkozatát, amelyben a legjobb véleményét nyilvánítja Sajóról. Azzal fejezi be beszédét, hogy Sajó ártatlan és igaztalan vádak keverték bele a kémkedési perbe.

A „démoni“ Cilly Auszländer

A következő szónok Schreier védőügyvéd, aki Feinboim Sára védője. A védő tulzottnak tartja a sajtó érdeklődését a per iránt. Általános derűtséget kelt az egyik bukaresti lapból felolvasott cikk, mely szerint Cilly Auszländer igéző szépségű nő és démoni képességekkel van felruházva. Auszländer Cilly szegény sóványa, kísit pupos, rövidlátó... A német nevelésű doktor kisasszony prototípusa.
Szombatig az összes perbeszédet véget érnek. Lehet, hogy szombat este már itélet is lesz a nagy kémkedési perben.

A cseh hadsereg Ausztria megszállására készül

A vámunió létrejötte esetén a csehek bevonultak volna Ausztriába. Franciaország finanszírozta a vállalkozást. Egyelőre beszüntették a felvonulásra vonatkozó előkészületeket

Bécs, május 28. A ma reggeli bécsi lapok szenzációs hírt robbantanak világgá. Eszerint a kisantant vezérkari főnökeinek legutóbbi értekezletén felmerült az a terv, hogy a német-osztrák vámunió létrejötte esetén a cseh hadsereg bevonul Ausztriába és megszállja az országot. A felvonulás stratégiai tervet teljesen készen fektetnek a cseh vezérkarnál, melynek Franciaország állítólag kötelességévé

tette a terv legpontosabb keresztülvitelét. Erre a célra Franciaország állítólag tekintélyes összegeket is bocsátott a cseh kormány rendelkezésére. Most azonban, hogy a tervezetet a hágai döntőbíróóság elé utalták és a népszövetségi tanácsülés eme határozatába egy Németország, mint Ausztria megnyugodott, a cseh külügyminisztérium utasította a cseh vezérkart, hogy

a felvonulás előkészületeit egyelőre szüntesse be. A hírt természetesen nem lehet ellenőrizni, azonban annyi bizonyos, hogy a cseh vezérkar Csehszlovákia nyugati részein nagyobb arányú katonai összpontosításokat fogantatott az utóbbi időben, intézkedéseit azzal magyarázva, hogy a cseh hadsereg nagyobbarányú őszi hadgyakorlatra készül.

Rómában a fasiszták tüntető felvonulást rendeztek a vatikáni nagykövetség ellen

Egyházellenes tüntetések Nápolyban, Milanóban és Veicencében

London, május 28. A lapok római jelentései szerint a Vatikán és az olasz fasiszták között a viszony újra kiéleződött. A katolikus akció néven ismert mozgalom ellen a fasisztaszervezetek nagy erővel indultak harcba. Dellatore, az Osservatore Romano c. lap szerkesztőjét rendőrök akarták őrizetbe venni, mire ő vatikáni területre menekült, ahová a rendőrök nem

követhezték. A fasiszta olaszok a Vatikán római nagykövetsége előtt tüntető felvonulást rendeztek, az épület ablakait bevették és elégették a Vatikán hivatalos lapjának, az Osservatore Romanonak példányait.
Egyházellenes tüntetések voltak Nápolyban, Milanóban, Veicencében, Genovában és Pármában is. Az újabb táviratok közlik azt a hírt, hogy a

Vatikán állam határán levő hidakat, átjárókat és kapukat megerősített olasz katonai őrségek szállottak meg, hogy megakadályozzák a tüntetőknek a Vatikán területére való benyomulását.
London, május 28. A Vatikánban Pacelli bíboros államtitkár utódjával Monsignore Pizzardo bíborost emlegetik, aki eddig is gyakran helyettesítette a bíboros államtitkárt.

Egy londoni román kereskedő fantasztikus pere a Westminster-bank ellen

Leon Franklin 360 milliárd lej követel egy inflációs csekk alapján

London, május 28. Londonban most folyt le a leggroteszkebb polgári perek egyike, melyet a német piaci infláció indított el. Egy Leon Franklin nevű román kereskedő, aki évek óta az angol fővárosban tartózkodik, a Westminster bankot 450 millió font (360 milliárd lej) megfizetésére perelte, amely összegnek jogos érvényesítése az intézet azonnali csődjét, tehát a világ egyik legnagyobb bankjának összeomlását vonná maga után. Franklin igényét azzal indokolta meg, hogy szeptember 27-én 9 milliárd német márkára kiállított csekket kapott, melyet a Westminster-banknál kellett volna folyósítani. Ezt a csekket különben a berlini Nemzeti Banknak is bemutatva, a bank azonban mint értéktelent visszautalta azt. Most a szerződés szentségének érvényesítéséről van szó. Egy angol banknak külföldi bankok és jegyintézetek összeomlásától és adósságmegtágadásától függetlenül teljesítenie kell a 9 milliárd márkás követelést. Ha a németek a maguk részéről kötelezettségüknek nem is tettek eleget, az angol bank szempontjából a márka mindig márká marad. A bíró azzal a nyilatkozattal nyitotta meg a tárgyalást, hogy a Westminster banknál neki is van számlája, tehát a per kimenetele által esetleg kárt szenvedhet. Megkérdezte Mr. Franklint, hogy nem tartja-e személyét inkompatibilisnek. Franklin

tagadólag válaszolt és kijelentette, hogy nem föltétlenül követeli azt, hogy az egész 450 millió font sterlinget megtérítsék neki, miután ő maga a 9 milliárd márkáért csak 15 fontot s 1 sillinget, mai értékben tehát 301 márkát fizetett ki. Részéről az elv figyelembevételéről van szó és ha bankot elítélnék, úgy kiegyezne az intézettel. A bíró azonban a részére készített aranyhid dacára elutasította a pana-

szost és a költségek megtérítésére kötelezte. Kijelentette, hogy a német valutatörvények ebben az esetben az angol bankokra is mértékadó. Miután a jelenlegi német törvények értelmében a csek csak 0.009 német márka értéket képviselne és Angliában annak teljesítésére nem volna elég kis pénzérték, úgy a Westminster-bank kötelezettsége alól felszabadul.

A kommunistákra adott sortüz után helyreállott a rend Sansebastianban

London, május 28. Az Evening News madridi távirata közli, hogy San Sebastianban újabb munkászavargások miatt életbe léptették az ostromállapotot. Több napos általános sztrájk után a kommunistákat kivéve a többi munkások megjelentek az üzemekben s felvették a munkát. Több gyárvállalat épületeinek előterében a kommunisták erőszakkal meg akarták akadályozni a munka felvételét, mire csapatokat vonultattak ki a kommunisták ellen. A város északi gyárnegyedében a csapatok csak sortüzzel tudták a rendbontókat szétszórni. Három kommunista az alkalommal életét vesztette s több

mint ötvenen súlyos sebeket kaptak. A város összes fontosabb pontjait katonaság szállotta meg. A lakosság hangulata izgatott.
A minisztertanácson jelentést tettek a sansebastiani eseményekről.
Az utolsó jelentések szerint San Sebastianban újra helyre állott a rend és a termelő munka megkezdődött.
London, május 28. Barcelonában a rendőrség a kommunista szakszervezet székházában kommunisták titkos gyűlését megbolygatta, 23 letartóztatást történt. A titkos gyűlés résztvevői a munkanélküliek soraiban zavargásokat akartak előkészíteni.

Csőd fenyegeti az államháztartást az adóbevételek katasztrofális visszaesése miatt

Erdélyszerte a legnagyobb nehézségekkel küzdenek a pénzügyigazgatóságok. A városok is kritikus helyzetbe jutottak

Bucuresti-Bukarest, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztériumhoz aggasztó jelentések érkeznek az ország minden részéből az adóbehajtás menetéről. Soha még ilyen súlyos nehézségekkel nem találták magukat szemben a hatóságok az adóbeszedésnél. A költségvetési helyzet éppen ezért rendkívül súlyos és a pénzügyminisztériumban egymást követik a tanácskozások és értekezletek, amelyeken azokat a módokat tárgyalják, hogyan lehetne az állam bevételeit fokozni anélkül, hogy újabb terheket rónának a kimerült lakosságra.

Nem megy az inkasszó

Az első negyedév állami inkasszója messze elmaradt a költségvetési előirányzat mögött. A pénzügyminisztériumban tudják, hogy ez nemcsak a súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetnek tulajdonítható, de elsősorban annak, hogy az előző években folytatott vad és minden mértéket nélkülöző adópolitika teljesen kimerítette az adófizetők erejét. Ebből a szempontból különösen károsan érinti a pénzügyminisztériumot, hogy Erdélyből, ahol eddig még a legnormalisabb körülmények között folyt az adóbehajtás, ugyancsak a legminimálisabb mértékben folynak be a pénzek az államkasszába. A pénzügyigazgatók jelentéseiből kitűnik, hogy Erdély pénzügyi egyensúlya felborult. Két hónap óta különösképpen tapasztalható az a riasztó szimptoma, hogy az adófizetők teljesen képtelenek kötelezettségeiknek eleget tenni. A parasztok nem fizetnek, a kereskedők és az iparosok nem fizetnek és a gyárosok ugyancsak nem fizetnek. Valamennyien haladékosan kérik, egyik napról a másikra igyekeznek a fizetési terminust eltolni, hogy végül kénytelenek legyenek például odaadni vagyonukat az árverésnek.

Jellemző ebből a szempontból a dicső-szentmártoni eset. Az itteni kisiparosok együttes memorandumban kérték adójuk elengedését, kijelentve, hogy képtelenek eleget tenni kötelezettségeiknek.

A pénzügyigazgatóságok nem tudják teljesíteni a kifizetéseket

E kétségbeesztő helyzet következménye az, hogy egy-két ipari centrumon kívül a pénzügyigazgatóságok nem képesek teljesíteni azokat a kifizetéseket, amelyekre őket a pénzügyminisztérium kötelezi, függetlenül attól, hogy van-e pénzüg, vagy sem. Az elmúlt héten a brassói nyugdíjasok, akik áprilistól kapták meg járandóságukat, delegációban kérték a prefektnyi intervencióját. A kolozsvári tartományi igazgatóságon valóságos bucsujárás van az utóbbi időben. A különböző állami hivatalok kéri és sürgetik járandóságuk kifizetését.

Még az inkasszó egész összége sem elég a kifizetésre

A beszercei pénzügyigazgatóság felhatalmazást kapott a pénzügyminisztériumtól, hogy teljes inkasszóját fordítsa a folyó kifizetések teljesítésére. A pénzügyigazgatónak ellenére is kénytelen volt jelenteni Bukarestben, hogy képtelen a tisztviselők áprilisi fizetését teljes egészében folyósítani és ennél a pénzügyigazgatóságnál eddig még aránylag rendszeresen folyt be az adók és fizetési kötelezettségei sem tuiméretezettek.

A kolozsvári pénzügyigazgatóság helyzete ugyancsak nem mondható rózsásnak. Az elmúlt két hónap bevételei az elmúlt év megfelelő időszakának bevételeivel szemben határozott deficitet mutatnak. Eddig még a járandóságok egynegyedét sem sikerült behajtani és az elmúlt két hónapban 30 millió lej adó kifizetésével maradtak el a kolozsvári adófizetők.

A parasztok nem tudják fizetni a mezőgazdasági pótdótot

A mezőgazdasági pótdóto behajtásánál ugyancsak a nehézségek mutatkoznak. A parasztok képtelenek ezt az egészen jelentéktelen adót fizetni, bár a mezőgazdasági pótdóto az ő érdekeiket és céljait szolgálja. Brassó megyében az elmúlt évben havonként 25-30 ezer lej folyt be a mezőgazdasági kamarához, ez év áprili-

lisában viszont 350 lej, májusban pedig 90 lej inkasszót a fiskus. Ilyen körülmények között a mezőgazdasági kamarák léte van fenyegetve.

Nem elegendők a leépítések

Érthető ezek után, hogy a községi adók behajtásánál a közigazgatási hatóságok ugyancsak nagy nehézségekkel kénytelenek megküzdeni. Az erdélyi városok ebben az évben jelentősen csökkenték költségvetéseiket, abban a reményben, hogy a válságot rövidesen sikerül áthidalni. Az első négy hónap eredményei azt bizonyítják, hogy az eszközölt megtakarítások nem elegendők, mert a lakosság fizetőképessége sokkal nagyobb mértékben csökkent Kolozsváron és Erdély többi városaiban a bevételek alig teszik lehetővé a városi háztartás fenntartását. Beruházásokról és városfejlesztési munkálatokról szó sem lehet. Sőt mi több, még tisztviselőiket is alig tudják fizetni a városok, ami példátlanul áll Erdély történetében.

Dr. Sebestyén József az erdélyi Kereskedelmi és Iparkamarák szenátorjelöltje

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai nappal zárult le az érdekképviseleti szenátorok jelölésének határideje, amelynek különös érdekességét ad az a körülmény, hogy az erdélyi kamarák kereskedelmi osztályának egyik jelöltje, dr. Sebestyén József, a kolozsvári kamara alelnöke és a Zsidó Kórház-egyesület elnöke, aki Erdély legelőkelőbb kereskedő és bankároportjainak felkérésére vállalta el a jelölést. Kivülre jelölve van még Comsa Jonel kolozsvári és Popper Ákos nagyváradi bankigazgató. A kormány dr. Sebestyén József személyére való tekintettel nem állít saját jelöltet, hanem dr. Sebestyént támogatja a választáson.

Csiraölő - tökéletes

szagtalanító **LYSOFORM**

LYSOFORMOT a nagy súlyt helyeznek, tudják, hogy szappan és víz nem tudják kiküszöbölni az izzadás okozta kellemetlen hatásokat. Kérjen nyomtatékosan Lysoformot. Csakis szagtalanító tökéletes. Kérjen nyomtatékosan Lysoformot. Csakis szagtalanító tökéletes. Kérjen nyomtatékosan Lysoformot. Csakis szagtalanító tökéletes.

Előkelő hölgyek, akik személyes egészségükre mérve nem kapható.

Lysiform

Az előjelekből ítélve, dr. Sebestyén megválasztása biztosra vehető, mert eltekintve a kormány barátságos magatartásától, dr. Sebestyén élvezi a kisebbségi választók osztatlan bizalmát is. Kereskedő körökben valószínűnek tartják, hogy Popper Ákos, aki jelöltetések nem tudta meg, hogy dr. Sebestyén is jelölve lesz, a magasabb érdekekre való tekintettel vissza fog lépni a jelöléstől, nehogy a kisebbségi szavazatok ok nélkül megoztassanak.

Dr. Sebestyén szenátorjelölését bizonyára örömmel fogadja Erdély egész közvéleménye, de főként kereskedő társadalma, amelynek nincsen nálánál hivatottabb szószólója. Mint a kolozsvári kereskedelmi

és Iparkamara alelnöke tevékeny részt vett az utóbbi évek minden gazdasági megmozdulásában, bátran, megalkuvás nélkül harcolva a tisztességes kereskedelem érdekeiért. Zsidó közéleti tevékenysége mindenki előtt ismeretes és valóságos legendás az az éj-nappallá tevő, odaadó munka, amit a kolozsvári zsidó kórház érdekében dr. Sebestyén kifejt.

Dr. Sebestyén személyében olyan férfiú kerül majd be a szenátusba, aki minden pártelfogultságtól mentesen fogja tudni képviselni nemcsak az egyetemes szakmai érdekeket, hanem minden igaz emberi ügyet, elsősorban pedig a kisebbségek jogos kívánságait.

Elkobozták Löbli László nagyváradi szeszgyáros utlevelét

Szenzációs részletek a nagyváradi szeszvizsgálatnál. Roxin Teodor nyilatkozik

Oradea-Nagyvárad, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Nagyváradon megkezdett újabb feketeszeszvizsgálat érdekelt eredményekkel folytatódik tovább. Ez alkalommal a vizsgálatot vezető két minisztériumi felügyelő irányítása mellett a hatóságok mindenkit elővezetnek, akiknek neveit a feketeszeszpanama vizsgálatának során valaha is emlegették. Klein Mihály terménykereskedő és Rosenberg könyvelő az elmúlt éjszakát otthon tölthették, de csütörtökön reggel már ismét jelentkezniök kellett az ügyészségen.

Nagyváradon a vizsgálat óriási szenzációt keltett és városszerte a legkülönbözőbb hírek keringtek a vizsgálat eredményeiről. A déli órákban az a hír terjedt el Váradon, hogy dr. Löbli Lászlót, a Löbli szeszgyár igazgató tulajdonosát az ügyészség őrizetbe vette. A hír valótlannak bizonyult, amennyiben dr. Löbli Lászlót, aki betegesen fekszik lakásán, valóban kihallgatták, de nem tartóztatták le. Ezzel szemben elkobozták utlevelét.

A Löbli-szeszgyár összes vezetőit kihallgatta ma az ügyészség. Beidéztek csütörtökön

Hitter József szeszgyárost, Kranztor Sándor igazgatót, Später Gyulát, akiket órákon keresztül hallgattak ki.

A kihallgatások sorát csütörtökön dr. Roxin Teodor zárta le, aki alig hogy Kolozsvárról hazaérkezett, megjelent a nagyváradi ügyészségen. Lapunk más helyén közöltük, hogy dr. Roxin a kolozsvári vizsgálóbíróként is megjelent, ahonnan kihallgatása után eltávozott. Dr. Roxin nagyváradi kihallgatása két órán keresztül tartott.

Dr. Roxin Teodor egyébként nyilatkozatot adott a nagyváradi lapoknak. Kijelen-

tette, hogy azok a vádak, amelyeket ellene hangoztattak, politikai ellenfeleitől erednek és ezekkel azt akarják elérni, hogy politikai karrierjét tönkre tegyék. Hangsúlyozta a volt képviselő, hogy soha nem foglalkozott feketeszesszel. Van egy szeszgyára Biharban, de az soha nem állott az ő vezetése alatt, hanem már évek óta bérbe van adva.

— A pénzügyminisztériumtól igazoló írást tudok felmutatni — mondotta dr. Roxin — és ezzel bizonyíthatom, hogy

soha ellenem vagy szeszgyáram ellen vizsgálat nem folyt.

Minden ami történt, politikai ellenfeleim műve volt. Feljelentéseket tettem ellenem, amelyeket egy Stefanescu és egy Szilágyi nevű újságírók inspiráltak. Támadóim és a valótlán vádak hangoztató lapok ellen meg fogom indítani a sajtóperet. Ugy kolozsvári, mint nagyváradi kihallgatásaim során beigazolódott, hogy semmi szerepem nem volt a feketeszeszpanamban.

Briand állandó jelleggel marad meg a francia külügyek élén

Megnyitják a francia kamara új ülészeit

Párizs, május 28. A francia törvényhozás csütörtökön megkezdte az ünnepi szünet utáni ülészeit. Franklin-Rouilleen betérjeszté interpellációját a külpolitikai helyzet ügyében és éles támadást készült intézni Briand ellen. Politikai körökben elterjedt hírek szerint Laval miniszterelnök kéri fogja a külpolitikai vita elhalasztását arra az időpontra, amikor Doumer elnök már átvette hivatalát.

London, május 28. A lapok párizsi táviratai szerint Briand nem korlátozott időre szólna vissza lemondását a tegnapi francia minisztertanácsban. A külügyminiszter meg akar maradni most már a külügyek élén

mindaddig, míg a francia törvényhozás többségének bizalmát bírja külpolitikájára iránt.

— Irósors. Párizsból jelentik: A párizsi Antonie színház nagy sikerrel mutatta be egy eddig ismeretlen írónak, Doilletnek Bourachon című satirikus vígjátékát. A szerző a sikert már nem élvezhette. Meghalt, mielőtt darabja bemutatóra került volna. A premier napján temették el.

Oslóból jelentik, hogy a norvég nemzetgyűlés 1 millió 250 ezer norvég koronát szavazott meg az idei költségvetés terhére fizetőképességbe jutott pénzintézetek szanálására.

A Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságának aradi gyűlése

A belpolitikai helyzetről, a Keren Hajjeszód kampányról és az aktuális cionista problémákról tárgyal a konferencia

Arad, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt vasárnap tartotta meg a nagyszámban megjelent NIB tagok és helybeli publikum jelenlétében a Zsidó Nemzeti Szövetség Nagy Intéző Bizottsága Aradon az itteni zsidó kulturházban a decemberben lezajlott konferencia óta első gyűlését. Ennek a gyűlésnek különös érdekessége az volt, hogy ebből az alkalomból mutatkozott be elsőnek cionista fórum előtt a Temesvárra áthelyezett Szövetség új vezetősége.

Az elnöki megnyitó

A NIB gyűlést egyébként dr. Szegő Ernő elnök nyitotta meg délután 3 órakor. Az elnök röviden összefoglalta a nagyváradi konferencia óta lezajlott cionista eseményeket, ezek között kiemelte a zsidóság nagy győzelmét, melyet a fehér könyv szövegének megváltoztatásával ért el. Az elnöki referátum után dr. Szegő bejelentette, hogy Fischer József dr., a Zs. N. Sz. elnöke táviratban mentette ki magát a NIB gyűléséről, miután a most aktuális belpolitikai események a zsidó küzdő front más részeiben szörlöttek.

Dr. Nobel Sándor belpolitikai referátuma

Dr. Fischer József belpolitikai referátumát így dr. Nobel Sándor tartja meg. Nobel dr. hatalmas beszédben mutat rá a most aktuális belpolitikai eseményekre. Megemlékezik az Országos Zsidó Párt megalakulásának különböző fázisairól s arról a grandiózus munkáról, melyet a romániai zsidóság vezetői kifejtettek a párt életrehívása körül. A Zsidó Párt megalakulásának tényében a romániai zsidó sors jobb és szebb jövőjének hajnalhasadását látja s különös sikerként könyveli el, hogy alig három héttel azután, hogy a Zsidó Párt megalakulását Bukarestben kimondták, immár az egész ország zsidósága pártra és felfogásra való tekintet nélkül az új párt zászlaja alatt sorakozott fel.

A Zsidó Párt története

Dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője, a Zsidó Párt központi vezetőségének tagja mondja ezután el a Zsidó Párt megalakulásának történetét. A Zsidó Pártban a zsidóság olyan erkölcsi erőre tett szert, mellyel a jövőben minden politikai faktornak számolnia kell majd. Meg kell tehát szünie annak a szégyenletes állapotnak, hogy a zsidók különböző pártokban széjjelforgácsolva megtört házsidóként szerepeljenek s keserű sorstragédiájukban magukat egymás ellen kiíjtsák. Megemlíti, hogy eddig 51 megyében tették le a zsidó listákat s ezt a párt kezdő stádiumában olyan sikernek könyveli el, mely páratlan a politikai pártok történetében.

Az elhangzott két politikai referátum után a NIB osztatlan lelkesedéssel teszi magáévá a Zsidó Párt gondolatát s annak a reményének ad kifejezést, hogy ezzel megalakult Romániában egy olyan politikai instrumentum, mely az ország összszidóságát egybetömöríti.

A Keren Hajjeszód kampány

A Keren Hajjeszód referátumot Julius Silberbusch tanár, a K. H. delegáció tagja vezette be. Silberbusch tanár részletesen beszámolt a beindított kampány eddigi eredményeiről. Dr. Helfmann Dávid beszélt ezután azokról a nehézségekről, melyekkel a delegációnak a kampány során meg kell küzdeni. A Keren Hajjeszód referátum kapcsán újból felszínre került a Cur Sálom ügye. Szenes Henrik ismerteti részletesen a Cur Sálom mostani helyzetét, annak a reménynek ad kifejezést, hogy a bázeli cionista kongresszus alkalmával sikerülni fog a Cur Sálom

igazgatóságának a kompetens faktorokkal végre az egész ügyet kedvező mederbe terelni s Erdély zsidósága ezzel végre hozzájuthat palesztinai földjéhez.

Halberg Gyula dr. a K. H. referátum kapcsán ugyancsak bekapcsolódik Szenes Henrik gondolatmenetébe s ennek során elmondja a Cur Sálom ügyében eddig lefolytatott tárgyalások eredményét. A referátumhoz hozzátartozik még dr. Deutsch Mór, Kugel dr., dr. Váradi Ödön, Rothbart Jakab, Drechsler Gyula és még többen.

Vermes Ernő, a Zs. N. Sz. ügyvezető elnöke a Phoenix biztosító ügyet refe-

Összezsugorodott a temesvári utlevélpanama

Mindössze egy „eset” találtak, akkor is szabályszerű volt az utlevél kiállítása

Timisoara-Temesvár, május 28. A rendőrségen leleplezett utlevélügy vizsgálata mára kiderítette, hogy az ügy erősen veszítve jelentőségéből, helyi eseményé zsugorodott össze. Ma reggel alkalmunk volt Giurea Titus rendőrprefektussal beszélni, ki a következőket jelentette ki:

— A vizsgálat eddig tizenhét olyan utlevelet talált, melyek nem voltak teljesen rendben, a tizenhét eset közül mindössze egy esetben bizonyosodott be, hogy az utlevél kiadása szabálytalan volt. Egy Serbanescu nevű egyént tartóztattak le Belgárdban, kit a bu-

Fürdőzés közben vízbe fulladt Léb Imre, radnóti barissziánus

Radnot, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megrendítő tragédia történt az elmúlt napokban a marosmegyei Radnot községben, ahol fürdés közben a Maros áldozata lett Léb Imre fiatal barissziánus. A szerencsétlen sorsu fiatalember barissziánus társával és barátjával, Goldstein Bernáttal Radnot legromantikussabb helyén, a „szigetén” fürdött. A folyónak egy részén, ahol a víz sodrása nem tulságosan nagy és mélysége sem olyan, hogy veszélyt jelenthetett volna az átkelés, Léb Imre gyengén uszott, de bizva mellette haladó barátjának támogatásában, bátran indult utnak. A vállalkozásnak nem voltak tanúi, mert paron egy asszonyon kívül senki nem tartózkodott.

A Maroson való áthaladás nehezen ment. A háromnegyed részt sem tudták megtenni az utnak, amikor Léb Imre már kimerült és Goldstein a hajánál fogva huzta ki a mély vízből. Nehezen mégis elérte a tulsó partot és onnan kiáltották át az asszonyt, megkérdezve, hogy nincs-e a közelben egy hid vagy csónak, amelyen át lehet jutni a tulsó partra. Az asszony átkialtott, hogy sehol nincs hid, sem csónak a környéken és a két fiatalember elhatározta, hogy újra átúsznak a Maroson. Léb Imre különösen erősködött,

rálja. Elmondja azokat a megbeszéléseket, melyeket a Szövetség vezetősége folytatott ebben az ügyben a kompetens egyénekkel az építendő zsidó ház ügyében. A NIB a további tárgyalások levezetésére továbbra is a KIB-et bízta meg.

A chalucnevelő telep szubvenciója

Dr. Deutsch Mór a sékel akcióról számol be, majd ezzel kapcsolatban referál a júniusban megtartandó kongresszusról, Rothbart Jakab teszi meg ezután sajtójavaslatát, majd az Uj Kor, a hivatalos lap ügye kerül tárgyalásra.

Just Mose a mizrachisták nevében azzal a kéréssel fordul a NIB-hez, hogy a jövőben a K. H. delegáció összevágatásánál legyenek tekintettel a mizrachista követelésekre.

Vermes Ernő szövetségi elnök tartotta meg ezután gondolatokban gazdag NIB záró beszédét, majd a NIB a Hatikvah lelkes akkordjai mellett lezárult.

karesti rendőrség körözött és ennek a Serbanescunak Temesváron adtak ki utlevelet. Se tegnapelőtti, se mai nyilatkozatomban nem vádolok senkit, nem állapíthatom meg senkinek a bűnösségét, ez az ügyesség dolga. Különben a rendőrség részéről az ügyben az eljárás a mai nappal megszűnik.

A Serbanescu-féle utlevélnél minden okmányt mellékeltek. Az ügyességi iratot Mihailescu főügyész, a katonait Paraiannu alezredes írta alá és a sziguranca láttamozása sem hiányzott.

mert az ünnepre Ludason akart lenni és a fürdést csak egy félóra tervezte. Goldstein számtalanszor mondtotta, hogy ne usszanak át, hanem akármielyen nagy kerülővel is, igyekezzenek hidat, vagy olyan járművet találni, amellyel a tulsó partra veszély nélkül juthatnak át.

Végül mégis Léb Imre volt az első, aki megkísérelte az uszást. A szerencsétlen fiú és az izmosabb Goldstein közvetlenül követte, hogy szükség esetén segítségére siessen. A felúton már Léb panaszkodni kezdett, majd hátton uszva próbált előrehaladni. Goldstein aztán észrevette, hogy barátja teljesen kimerült és segítségére sietett. Egy darabig együtt haladtak, de pár perc múlva Léb Goldsteinba kapaszkodott és fuldokolni kezdett. Mindketten alámerültek, de Goldstein nagy erőfeszítéssel felszínre hozta. Látva a veszélyt és hogy barátja elvesztette az eszméletét, mindenáron a partra akart érni, ahol egy fűzfakörbe kapaszkodva vélte barátjának életét megmenteni. A terv nem sikerült. Goldstein csak egyedül ért a partra és amikor barátja után ugrott, annak holttestét már ellepték a hullámok.

Temetése pénteken ment végbe az egész környék óriási részvéte mellett.

Továbbra is dr. Dunca Gerő kezében marad a feketeszeszpanama nyomozása

Dr. Roxin volt képviselőt kihallgatta a vizsgálóbíró. Dr. Dunca Gerő nyilatkozata

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Országszerte óriási feltűnést keltett az a hír, hogy dr. Dunca Gerőt, a kolozsvári ügyesség III. vizsgálóbírói szekciójának vezetőjét Bukarestbe rendelték, hogy az igazságügyminiszter és belügyminiszter előtt referáljon a feketeszeszvizsgálat állásáról. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el a törvényszéken, hogy

dr. Dunca Gerőt elhelyezték a szeszvizsgálat éléről. Ezt a hírt látszott alátámasztani az is, hogy Balasiu táblai főügyész a vizsgálóbíró mellé rendelte dr. Puscariu bírót, akinek munkaköre kizárólag a feketeszesz vizsgálata lesz. Dr. Dunca Gerő csütörtökön éjjel visszaérkezett Kolozsvárra és reggel már elfoglalta hivatalát.

Beszélgést folytattunk a vizsgáló-

bíróval, aki kijelentette, hogy a szeszvizsgálat éléről való eltávolításról elterjedt hírek túlzottak voltak.

— A táblai főügyész ur — mondotta Dunca dr. — azért rendelte mellém dr. Puscariu kollégámat, mert a szeszvizsgálat irányításához és a sokféle kihallgatások eszközéséhez egy ember nem elegendő. Puscariu dr.-ral együtt fogok működni, de a vizsgálatot továbbra is én vezetem. Ami bukaresti utazásomat illeti, azt az igazságügyminiszter távirati rendelkezésére tettem. Az igazságügyminiszter aktív bíró és érdeklődik a feketeszeszvizsgálat iránt. Nem az első eset az, hogy az igazságügyminiszter érdeklődik a folyamatban lévő súlyosabb bűnügyek állása felül és én a legaprólékosabb részletekig tájékoztattam az igazságügyminisztert.

— A belügyminiszter urhoz már nem tudtam elmenni, mert nem volt már rá időm, de megkértem az igazságügyminiszter urat, hogy jelentésemet továbbítsa a belügyminiszterhez.

— A feketeszeszvizsgálat egyébként változatlanul folyik és az elkövetkező napokon újabb kihallgatásokat eszközölünk.

Amint az Uj Kelet már annakidején megírta, dr. Roxin Teodor volt nemzeti parasztpárti képviselőt szerdára idézték be a vizsgálóbíró elé. Dr. Roxin általános meglepetésre meg is jelent a vizsgálóbíró irodájában, ahol dr. Puscariu bíró hallgatta ki.

Több óras kihallgatás után a volt képviselő visszatartott Nagyváradra, ahol az ottani törvényszék vizsgálóbírója másodszer is kihallgatja.

Kimult Byrd admirális szerencsekutyája, amely minden utjára kísérte a sarkkutatót

Boston, május 28. Az amerikai nagy lapok első oldalán a napokban különös fekete keretben megjelenő gyászír látott napvilágot. A gyászír nem valamilyen érdekes és nevezetes ember haláláról szólt, hanem — egy kutyáról. Ez a kutya, amely „életének virágában” hetéves korában kimult, nagyon nevezetes kutya volt és pedig Byrd admirálisnak a híres sarkkutatónak Igloo névre hallgató foxterrierje. Csak aki az amerikai mentalitást ismeri, tudja elképzelni, hogy a derék jenkik milyen ösztönén gyászolták meg a nevezetes kutya kimulását. Igloo kutya ugyanis legalább olyan népszerű volt, mint gazdája. Ahol Byrd admirális megjelent, oldalán ott lehetett látni a kutyát. Ez a kutya arról volt nevezetes, hogy gazdáját minden repülőútján elkísérte. Byrd admirális mintegy jó szellemének tekintette a kutyát, amely megóvja minden szerencsétlenségtől. A kutya résztvevett az admirális híres délsarki expedícióján is és így érthető, hogy Byrd admirális szinte fanatikus szeretettel csüggött az állaton.

Akármielyen hihetetlennek hangzik, hogy Igloo, amely a Déli sarkon 50—60 fokos hideget kibírt, most egyszerű tavaszi megfázásnak esett áldozatul. Ezt írják legalább is az amerikai lapok, amelyek a betegség minden fázisáról részletes tudósításokban számoltak be olvasóiknak. Byrd admirális éppen felolvasó körúton volt, amikor kutyája kimulásáról értesült. A fájdalmas hír után minden előadását és az összes tervezett ünnepségeket lemondotta s hazautazott Bostonba. Az admirális vigasztalhatatlannak bizonyult s kijelentette, hogy most már vége a szerencséjének is, mert a szerencsét hozó kutyája elpusztult. Ezek után már a tervbevetett Pacific-repülőutat sem fogja megtartani, mert — kijelentése szerint — a kutya nélkül az az előérzete támadt, hogy valamilyen baja történik.

A kutya temetése valóságos társadalmi esemény volt. Byrd admirális összes barátai, sőt az amerikai tengerészeti minisztérium kiküldötte is résztvevett a temetésen. A koporsót, amelybe a kutya tetemét tették, valóságos koszoruerdő borította s azonkívül egy külön kocsin több száz koszorút szállítottak ki a bostoni kutya-temetőbe ahol örök álmát alussza majd a hírneves kutya.

HI

Az Uj Kelet az
bánsági zsi
Főszerkesztő:
Felelős szerkes
Bukaresti
Hátszeg Ernő,
Cikkeink utánnyo
megjelöléséve

— Borah szenát
nem akarják komol
yorkból jelentik:
nizmussal nyilatko
konferencia kilátás
mak nem akarják
s hívathozni fogna
re, a német-osztrá
veszélyére, a fran
ellentétekre és am
déseket csak a fe
kodya lehet továb
tani.

— Két autó össz
lenül járt utatok f
tak át, öt ember m
lentik: Filadelfia
folyó hidján két
kocsik roncsai és a
föltött több gépkoc
szerencsétlenségél
tette s többen élet
tak. A két gázoló g
törtatták.

— Uj rettenetes
fel. Londonból jele
lami laboratórium
új növényi mérget
Adénia nevet adot
szer erősebb, mi
milligram ezredrés
egy embert. A vesz
növénynek a szárát
teszi különösen ves
mi nyomot nem hag

— Negyvenhét m
rófája egy indiai
jelentik: Az indiai
Colari aranybányá
lenség történt. A b
derített okok miatt
ottrekedt bányam
szét meglötte. A há
negyvenkettő, harm
eltűnt. Attól tartan
pusztította a tűz.

— Szlav filológ
szusa. Prágából je
a filozófiai fakult
tették meg a klass
második kongressz
Lengyelországból,
gáriából 80 delegá
A kongresszus ú
megjelent dr. Dérd
is, továbbá Lengye
Bulgária prágai ké
társasági elnök író

— Konstantináp
váriák. Angoráb
nápolyban és kör
nem mernek észre
aludni, mert elter
két napon belül
konstantinápolyi
tória hivatalos köz
közeli napokban
nem fenyegeti a
megijedt emberek

— Lelőtte a sz
politikust a detek
tási bukását nek
Angelesből jelent
los-angelesi lap
zalmas büntényt f
Amikor a szerkesz
karitás céljából b
szobába, megdöbb
mas vértőcsésében
Azonnal értesíte
rendőri bizottság
gyilkosság törté
Herbert Spencert
és Crafford is
agyon. Azonnal
tették, melynek
gyilkosságát Da
követte el. Clark
son jelöltette ma
kását a Critik o
nek és Crafford
donította. Elhatá
Éjszaka behatol
véletlenül a fősz
láta egyedül a f
kust. Előrántotta
kül agyonlötöte m
a rendőrség letar

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánuvomasát csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Borah szenátor szerint a hatalmak nem akarják komolyan a leszerelést. New Yorkból jelentik: Borah szenátor pesszimizmussal nyilatkozott a leszerelési világkonferencia kilátásairól. Szerinte a hatalmak nem akarják komolyan a leszerelést, hanem csak a hivatkozni fognak az orosz veszedelmre, a német-osztrák csatlakozás fennálló veszélyére, a francia-olasz tengerészeti ellentétkekre és arra, hogy a békeszerződéseket csak a fegyveres erőre támaszkodva lehet továbbra is érvényben tartani.

— Két autó összeütközött s a szerencsétlenül járt utasok fölött más autók robotak át, öt ember meghalt. New Yorkból jelentik: Filadelfia közelében a Delaware folyó hídján két autó összeütközött s a Bessik roncsai és a közéjük került utasok fölött több gépkocsi átrobotogott. Az autószerencsétlenségétől öt utas életét veszítette s többen életveszélyes sebeket kaptak. A két gázoló gépkocsi sofförjét letartóztatták.

— Új rettenetes erejű mérget fedeztek fel. Londonból jelentik: A délafrikai állami laboratóriumnak egyik vegyészre egy új növényi mérget fedeztet fel, amelynek Adénia nevet adott. Ez a mérgeg ötezer-szer erősebb, mint a sztrichin és egy milligramm ezredrészével meg lehet ölni egy embert. A veszedelmes mérge egy kis növénynek a szárában fordul elő és az egész különösen veszedelmessé, hogy semmi nyomot nem hagy a szervezeten.

— Negyvenhét munkás halálos katasztrófája egy indiai bányában. Londonból jelentik: Az indiai Mizera államban levő Colari aranybányában óriási szerencsétlenség történt. A bányában eddig ki nem derített okok miatt tűz támadt, amely az utasoktól bányamunkások legnagyobb részét megölte. A halálos áldozatok száma negyvenhét, harminchét bányász pedig eltűnt. Attól tartanak, hogy ezeket is elpusztította a tűz.

— Szláv filológusok prágai kongresszusa. Prágából jelentik: Tegnap délután a filozófiai fakultás nagytermében nyitották meg a klasszikus szláv filológusok második kongresszusát. A kongresszusra Lengyelországból, Jugoszláviából és Bulgáriából 80 delegátus érkezett Prágába. A kongresszus ünnepélyes megnyitását megjelent dr. Déner iskolaiügyi miniszter is, továbbá Lengyelország, Jugoszlávia és Bulgária prágai követei, valamint a közlássági elnök iródnájának kiküldötte.

— Konstantinápoly lakói a világ végét várják. Angorából jelentik: Konstantinápolyban és környékén ezren és ezren nem mernek éjszakánként a lakásokban aludni, mert elterjedt a hír, hogy egy-két napon belül elpusztul a világ. A konstantinápolyi obszervatórium igazgatója hivatalos közlést adott ki, hogy a közeli napokban semmiféle katasztrófa nem fenyegeti a világot, ez azonban a megijedt embereket nem nyugtatja meg.

— Lelötte a szerkesztőt és az ismert politikust a detektívönök, mert választási bukását nekik tulajdonította. Los Angelesből jelentik: A Critik of Critik los-angelesi lap szerkesztőségében borzalmas büntényt felelték fel a napokban. Amikor a szerkesztőségi szolga reggel takarítás céljából belépett a főszerkesztői szobába, megdöbbenve látta, hogy hatalmas vértöcsében két holttest fekszik. Azonnal értesítette a rendőrséget és a rendőr bizottság megállapította, hogy gyilkosság történt a szerkesztőségben. Herbert Spencert, a lap főszerkesztőjét és Crafford ismert politikust lötték agyon. Azonnal erélyes nyomozást indítottak, melynek során kiderült, hogy a gyilkosságot David Clark detektívönök követte el. Clark legutóbb egy választási jelöltet megölt, de megbukott. Bukását a Critik of Critik főszerkesztőjének és Crafford propagandájának tulajdonította. Elhatározta, hogy bosszút áll. Éjszaka behatolt a szerkesztőségbe és véletlenül a főszerkesztői szobában találta egyedül a főszerkesztőt és a politikust. Előrántotta revolverét és szó nélkül agyonlőtte mind a kettőt. A gyilkost a rendőrség letartóztatta.

— Súlyos gazdasági válság Törökországban. Angorából jelentik: Törökországban súlyos gazdasági válság van. A gazdasági élet teljesen pang. Az ércbányák legnagyobb része szünetelteti üzemét és a közelmúlt napokban az ország legnagyobb ölom-, cink- és ezüstbányái szünetelték be üzemüket, amivel 3000 munkás vesztette el kenyerét.

— Megalakult az új lengyel kormány. Londonból jelentik: Varsóban Pristor ezredes, a leköszönt Slawek-kormány kereskedelmi minisztere megalakította kormányát. A kormány letette a hivatali esküt és a miniszterek átvették tárcáik vezetését. Az új kormány belpolitikai irányzata semmiben sem különbözik a Slawek-kormányétól.

— Csökkentik a japán köztisztviselők fizetését. Tokióból jelentik: A japán kormány dekretumot jelentetett meg, melyben a köztisztviselők és az állami üzemekben alkalmazott munkások díjazását 2—20 százalékkal csökkentik.

— Moszkva közelében kisiklott egy gyorsvonat. Londonból jelentik: Moszkva közelében egy gyorsvonat kisiklott. A vasúti szerencsétlenségnek 6 halottja és mintegy harminc sebesültje van. A kisiklást a pályafenntartási munkálatokkal megbízott munkások közé vegyült ellenforradalmárok okozták — a szovjethatóságok feltevései szerint.

— Szófiában mezőgazdasági konferencia kezdődött. Londonból jelentik: Szófiában ma mezőgazdasági konferencia kezdődött, amelyet a népszövetségi ligák uniójának Balkán-csoportja készítet elő. A konferenciát Burou bolgár külügyminiszter nyitotta meg. Résztvesznek a konferencián görög, török és bolgár delegátusok.

— A szökött fogoly különös mentsvára. Prágából jelentik: Prágában egy razzia alkalmával egy ház tetején nagy lezárt ládát találtak. A ládában egy fiatal ember rendezett be kényelmes lakást magának. Hogy unalmát elűzze, gramofont is vitt fel magával furcsa rejtékhelyére. Megállapították, hogy a láda lakója néhány hét előtt szökött meg az egyik prágai fogházból.

— Értesítés. A „RAPID” Szindikátus — amennyiben kalauz személynre van szüksége — kalauz tanfolyamot létesített. Pályázók érdeklődhetnek: Calea Motilor 7 szám alatt minden nap d. u. 4 és 6 óra között, a szükséges felvilágosításokért.

— Husz éves találkozó. Felkérem azon volt osztálytársaimat, akikkel együtt az 1911. ében a dési főgimnáziumban érettségi vizsgálatot tettünk, hogy a 20 éves érettségi találkozó ünnepünkre június hó 7-én Désen a Hungaria szálló éttermében megjelenni sziveskedjenek. Dr. Harnik Géza ügyvéd, Cluj.

— Hangosfilmlet irnak a szocializmusról. Berlinből jelentik: Németországban most egy páratlan hangosfilm készül, a melynek tárgya a szocializmus és az első szocialista vezérek élete. A film meséje Lassale élete körül játszódott le. Lassale szerepét Ernst Deutsch híres klasszikus német színész játssza, akinek ez az első szereplése a hangosfilmben.

— Leéget az indiai alkirály palotájának egy része. Londonból jelentik: Newdelhiben leéget az indiai alkirály unjonan épült palotájának egyik szárnya. Elpusztult többek között az alkirály dolgozó szobája is. A tüzoltók csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták megakadályozni az egész palota leégését. Valószínűnek tartják, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

— Németország nemzetközi kölcsönt kap, hogy fizetni tudja a jóvátételt. Londonból jelentik: A munkáskormány felhivatalos lapjának, a Daily Heraldnak értesülése szerint a chequersi találkozón a Young-terv revíziója is szóba került. Az angol kormánynak az a javaslat, hogy Németország vegyen fel kétmilliárd márkás nemzeti kölcsönt, amelyet valamennyi nagyhatalom garantálna és ebből fizetnék a Young-tervvel összefüggő jóvátételi összegeket, mert különben Németország nem tudja a jóvátételi összegeket fizetni.

Üzleti könyvek

május hó 15-től laponként 2 lej aviatikai bélyeggel a Pénzügyvizsgátoóságánál felülbélyegezendők. T. vevőimnek aznap készségegel elintézem.

BOROS papirkereskedés!

OPERA MOZGÓ Máj. 28. csütörtök — máj. 31. vasárnap a negyedik érdekes bemutató:

„TÜZMADAR”
 vagy **A mexikói lázadók**
 Német beszélőfilm.
 Nikaraguában lázadás tör ki, amelyet az amerikai haditengerészet repülőrajta segítségével sikerül elfojtani. A nikaraguai levegő azurjában szenzációs és vakmerő események játszódnak le. Egy pilóta lezuhán az őserdők mélyében lévő mocsárba, mire kísérője felgyítja a gépet, amely a halott pilótával együtt a lángokban pusztul el és nem kerül az kezébe.
 A cselekménybe egy bájos szerelmi idill kapcsolódik be. Két bajtárs egy apolonőbe lesz szerelmes. Nehéz küzdelem folyik, míg a nő választani tud kettejük között.
 FŐSZEREPLŐK:
 A fényes Jack Holt, Lila Lee, Ralph Graves
 amerikai aviatika közreműködésével.
 Rendező: Frank Capra. Columbia-Pictures Corporation
 produkciója.
 Romániai monopólium: Film Centrala, Timisoara.
 Naponként négy előadás: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor

Brüning és Curtius nemzetközi pénzügy világkonferencia összehívását fogják kérni a chequersi találkozón

London, május 28. Több angol lap foglalkozik Brüning és Curtius küszöbön álló angliai látogatásával. A sajtó hangoztatja, hogy az amerikai pénzügy mai helyzete nem teszi lehetővé Németország részére nagyobb amerikai kölcsön felvételét. Eppen ezért a német miniszterek meg akarják nyerni az angol államférfiakat annak a tervnek, hogy nemzetközi pénzügyi világkonferencia összehívását indítványozzák, melyen az összes érdekelt hatalmak megjelennének s amelyen 2—3 évi mo-

ratóriumot adnának úgy a volt szövetségesek háborus adósságai, mint a német jóvátételi fizetések tekintetében. Brüning és Curtius ezenfelül javasolni akarják az arany vásárló erejének megfelelő 20 százalékos Young-járlékcsökkentést az évi 100 millió font sterlingről 80 millióra történő leszállítását. A terv megvalósítása esetén a gyakorlati realizálás érdekében a Jóvátételi Pénzintézet igazgatósága összehívandó lenne.

— Nemzetközi rádiokongresszus Kopenhágából jelentik: Ma nemzetközi rádiokongresszus kezdődött a dán fővárosban, amelyen rádiótechnikai kérdéseket vitatnak meg, kötik a rádiózavarok elleni védekezés ügyét. A kongresszus június 8-ig marad együtt.

— Moltke unokaöccse — tolvaj. New Yorkból jelentik: Moltkének, a nagy német hadvezérnek egyik unokaöccsét, gróf Moltke Józsefet Los Angelesben lopás miatt letartóztatták.

— Álarcos rablás — 260 márkáért. Hamburgból jelentik: Az álarcos rablók akik eddig előszeretettel a bankokat és ékszerüzleteket látogatták, most már sokkal olesóbban adják. Hamburgban egy élelmiszerüzletbe hatolt be három álarcos rabló és revolverlövésekkel kényszerítették a személyzetet, hogy adják át az üzletben levő készpénzt. Az összeg azonban mindössze 260 márka volt.

— Krakó közelében a Viszulába zuhant egy tulterhelt komp. Varsóból jelentik: A Viszulán a pünkösdi ünnepek alatt két súlyos szerencsétlenség történt, amelyeknek összesen tizenhárom halottjuk van. Krakó közelében egy komp és tizenegy utasa a rohanó árba fulladt. A Bielen és Tarnobrzeg közötti komp bonyolítja le a forgalmat a Viszula két partja között. A komp rendes körülmények között csak tiz-tizenkét embert szokott átvinni a folyón, pünkösöd vasárnapján azonban olyan nagy volt a forgalom, hogy a kormányos harminckét embert engedett fel a gyenge tákolmányra. A folyó közepén a komp a tulterhelés következtében felborult és utasai a folyóba zuhantak. A rohanó ár tizenegyet közülök elsodort, míg a többit kimentették. Eddig nyolc holttestet vetett partra a víz. Egy másik szerencsétlenség Varsó közelében történt, ahol felborult egy csónak és két utasa a vízbe fulladt. A holttestüket még nem találták meg.

N A P R Ó L - N A P R A

Blasco Ibanez spanyol író hmvait hazaszállítják Valenciába. Az író szobrárt közelebről fel fogják állítani Madrid egyik terén.

Hawkins amerikai pilóta tegnap újabb bravurt produkált. Reggel 8 óra 16 perckor felszállott a le bourgeti repülőtéren, 9 óra 10 perckor Croydonba érkezett, délután 1 óra 45 perckor Berlinben volt s este 6 óra 5 perckor újra visszatért a le bourgeti repülterre, ahol leszállott. Hawks az utat 350 km. óraátlaggal tette meg. A Nemzetközi Aviatikai Szövetség a pilótát az 1930. évre ki nem adott aranyéremméremmel tüntette ki.

Budapest és Bécs között szombaton indul meg a rendszeres autbuszjárat. Reggel hét órakor mindkét irányban indulnak autbuszok Bécsben a Schwartzentberg térről, Budapestben az Oktogonról. A kocsik az utat hat óra alatt teszik meg.

Newyorki jelentés szerint a sziámi király naponta hallgatja a sziámi Bangkok rádióállomásának adásait. Néha egy-egy sziámi miniszter lép a mikrofon elé és referál a királynak az ügyek állásáról. A király kifogásait a kormánnyal szikratávíron tudatja.

Oroszország elmúlt évi buzatermése 29 és félmillió tonna volt. A belföldi fogyasztást 23.4 millió tonnára becsülik. A felesleg tehát 6.1 millió tonna. Ez kivitelre került. A szovjet arra törekszik, hogy azt a helyet töltsse be a világ gabonapiacain, amelyet a háboru előtti Oroszország betöltött exportörként. Az idei várható termés meg fogja haladni a 36 és félmillió tonnát.

Anglia felett hóhullám vonul át. A Balti tengertől nyugatra eső tengerrészen is óriási a hőség. Londonban árnyékban több mint hetven fok Fahrenheit volt a maximum, de a napon mértek 120 fokot is. Számolni kell azzal, hogy a hőség tartós lesz és még fokozódni fog.

Kassán Dayka Margit budapesti színeszőnő súlyosan megbetegedett. Az Aranyóra előadásán emiatt nem vehetett részt. Szörnyű fájdalma között klinikára szállították, ahol operálni kell.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

SPORT

Jön a Ripensia!

Proficsapat alakul Brassóban

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Feszült várakozás előzi meg a Ripensia vasárnap kolozsvári bemutatkozását. A Ripensia-nak ma a pesti nagy csapatokéhoz hasonló hírneve van, mert legutóbbi eredményeivel a Ripensia kétségkívül kvalifikálta is magát arra, hogy a legjobb középeurópai csapatok között emlegetés. Még élénken a sportközönség emlékezetében él, hogy a Ripensia a bulgárok ellen kiállított román válogatottat 1:0 arányban verte, igazolva, hogy egyedül is képvisel olyan játékerőt, mint az összes romániai csapatok együttvéve. Kolozsváron vasárnap a Romania lesz a Ripensia ellenfele, mely öszi csapatát szerepelteti a profik ellen. A második napon nem a szoroson vett Universitatea játszik, hanem az egyetemi válogatott, ami azt jelenti, hogy a kolozsvári egyetem hallgatói közül válogatják ki az együttest, bármely csapat tagja is lenne a játékos. Ilyen körülmények között különösen Sepi szereplése válik problematikus. Sepi egyelőre még az U tagja és legutóbb is több meccsen szerepelt, ugyanakkor azonban mint „vendég” állandó játékos a profiknak. Sepi viszont a kolozsvári egyetem diákja és így valószínűleg szerepeltetni akarják a vasárnap meccsen.

Proficsapat alakul Brassóban? Brassóból érkező jelentés szerint brassói sportkörökben foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az ottani játékosokból proficsapatot létesítsenek. A terv még kezdeti stádiumban van, de valószínűnek látszik — ismervé néhány brassói sportember lelkes ügybuzgóságát, — hogy sikerülni fog. Ebben az esetben a Brasovia 6, a IAR és a EMTE 2-3 játékosára gondolnak, akik profialakulat esetén számításba jöhetnek. Mindenesetre üdvös volna, ha a Ripensia példáján felbuzdulva, újabb proficsapatok alakulnának, mert ez csak fejleszti a futballsportot. Bizonyítja ezt az is, hogy a Ripensia működése óta a román futballsport erőset lendült éppen a profikonkurrenciára követeztében.

Ma kezdődik a szezon első tenniszversenye. A szezon első tenniszversenyt az Universitatea rendezte meg a sporttelepi pályákon. A versenyen a rendező egyesületen kívül Kolozsvárról a Haggibbor, KAC, TC indul, de rajtuk kívül az ország legjobb tenniszesei, köztük Cantacuzino, dr. Lupp, Caracosteané, Schlosserné, Ziszovits Lenke, Arató Klári, Giurgutiné, Hamburger stb. A verseny ma reggel kezdődik és a döntőmeccsek előreláthatólag vasárnap kerülnek sorra, amennyiben nem, úgy azokat hétfőn folytatják.

Megkezdődött a küzdelem Európa vívóbajnokságáért. Németország kiesett, Magyarország a döntőbe került

Bécsből jelentik: Európa vívóbajnokságainak küzdelmei tegnap a Konzerthausban nagy érdeklődés mellett a törversenyekkel kezdődtek meg. Az ebben résztvevő 7 nemzetet két csoportba osztották be, melyeknek az első két helyezettje kerül a döntőbe. Az első csoportban Olaszország, Németország és Ausztria küzdenek mérkőzéseik eredményei a következők:

- Ausztria—Németország 11:5.
- Olaszország—Németország 12:4.
- Németország tehát máris kiesett.
- A második csoportban: Magyarország, Anglia, Csehszlovákia és Görögország került, eddigi mérkőzéseik eredményei a következők:
- Magyarország—Anglia 10:6.
- Magyarország—Csehszlovákia 10:6.
- Magyarország—Görögország 15:1.
- Anglia—Görögország 13:3.

Anglia—Csehszlovákia 9:7. Magyarország tehát mint csoportgyőztes került a döntőbe, ahol az olaszokkal vívandó küzdelme során fog eldőlni a bajnokság sorsa. A versenyeket ma folytatják. Jelentő a bajnokság sikerére, hogy

összesen 196 nevezést adtak le az egyes nemzetek részéről. Rengeteg a női vívó is, Anglia 23 tagu csapatából 8 női, de nagy női gárdát vonultatott fel Németország, Hollandia, Anglia, Belgium és Olaszország is, mely 30 vívóját küldte ki.

KÖZGAZDASÁG

Átszervezik az állampénzügyeket

Argetoianu pénzügyminiszter az állam általános gazdaság ujjáépítését a külföldi segítségével kívánja végrehajtani

Bucuresti-Bukarest, május 28. Argetoianu pénzügyminiszter a napokban tartott nagyszabású expozé a Jorga-kormány gazdasági programjáról, amelyet a napi-politikai beszámolóknak röviden ismertettünk. A pénzügyminiszter expozéjának érdekesebb részeit az alábbiakban ismertetjük:

A költségvetés deficitje

A múlt évi költségvetés deficitje 2330 millió volt, az egyéb előre nem látott hiányok 3537 milliót tettek ki, az idei első négy havi deficit az előiránnyal szemben ez évben cca négymilliárd lej, úgy, hogy a tényleges deficit ez év első felében megközelíti a tízmilliárd lejt. Ez a nagyszögű deficit elsősorban a költségvetés revízióját teszi szükségessé. A költségvetés redukcióját a kormány takarékoság bevezetése által akarja elérni anélkül, hogy az adózók jelenlegi terheit növelné, vagy pedig a tisztviselői fizetéseket csökkentené.

Újabb kölcsönt vesz fel az állam

A takarékosági intézkedéseken kívül a kormány az állam pénzügyeinek normalizálására két utat lát. Az egyik a külföldi tőke igénybevétele. A konszolidált külföldi adósság összege ugyanis viszonylagosan kicsi és így a külföldi tőke további segítségére és igénybevitelére számíthatunk. A másik ut, amely a pénzügyek normalizálásához vezet a mezőgazdasági termelés racionalizálásával, a termelés növelése és a mezőgazdasági termékek modern értékesítése. Nagy segítségére lesz a mezőgazdaságnak a rövidesen megalakuló Banca Agriculturii Românești és a Creditul Agricol.

A momentán pénzügyi nehézségek kiküszöbölése után a kormány megkezdte az általános pénzügyi reorganizálás tervének realizálását. A jövőben két részből álló költségvetésünk lesz: rendes és rendkívüli költségvetés. A rendes költségvetésben szerepelni fognak a fizetések, anyagi kiadások, a közadósságok fizetése, a közvetett és közvetlen adó és az állandó rendkívüli jövedelmek. A rendkívüli költségvetés alapját fogják képezni a kölcsönökből származó, nem állandó jövedelmek, az állami javak koncesszionálásából, kommercializálásából származó jövedelmek.

továbbá az újabb közmunkák, investíciók.

Az általános ujjáépítési terv

Gazdasági életünk normalizálása a nemzeti termelés növelését követeli meg minden irányban. A termelés növelése újabb investíciókat igényel, amelyekhez óriási összegek szükségesek. Hogy ezt a normalizálást végrehajthassuk, általános, tizenöt-husz évre terjedő ujjáépítési és investíciós programra van szükség. Mivel azonban az investíciókhoz a megfelelő összegek belföldön hiányoznak, nélkülözhetetlen a szoros együttműködés a külföldi tőkével. Ezért ezt a hosszú évek-re terjedő gazdasági tervet a külföldi szakértőkkel egyetértőleg kell elkészíteni.

A mezőgazdasági termelés növelése

A mezőgazdasági termelés racionalizálása, illetőleg mechanizálása szintén óriási tőkét igényel. Szükségünk van tehát megfelelő mezőgazdasági hitelre. A mezőgazdasági hitel azonban csak az állam közreműködésével szerezhető meg, illetőleg realizálható és az állam a mezőgazdaság támogatása céljából vállalja magára azt a különbözetet, amely a reális kamatok és a mezőgazdasági termelés által elviselhető kamatok között fennáll.

A kormány gazdasági programja

A fentiek általános körvonalozása után Argetoianu pénzügyminiszter a kormány programját a következő pontokban foglalja össze:

1. Az állam tekintélyének visszaállítás.
2. Az államháztartásban és költségvetésben, az állami adminisztrációban teljes rendet kell teremteni.
3. A munka racionalizálása az állami apparátus és a termelő tényezők maximális termelőképességének elérése céljából.
4. A gazdasági fejlődéshez szükséges eszközök előteremtése.
5. A termelők közterheinek fokozatos lecsökkentése.
6. A genfi szellemben szoros együttműködés a nemzetközi gazdasági és szociális tényezőkkel.
7. A nemzetvédelem reális megszervezése.
8. Az állami adminisztrációból a politikai befolyások kiküszöbölése.

Színház—Mozi

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Pénteken: Az istenek kegyence. (Az Ufagyár németül beszélő és éneklő superplágere, Emil Jannings, Renate Müller és Olga Tschchowé világhírű 13 felvonásos remekműve.) Helyárak: 10, 20, 30 lej. Jegyek elővételben is kaphatók, este 9 órakor számozott helyek. Legújabb hangos híradó.

Szombaton: Az istenek kegyence. (Janet Gaynor és Earl Fox vígjátéka. Helyárak: 10 és 15 lej.)

Vasárnap d. u. és este: Az istenek kegyence.

Hétfő: Az istenek kegyence. Kedd d. u. 3, 5, 7: Az istenek kegyence. Kedd este 9: Kalmár Pál, Tóth Erzs, Polgár Tibor és Kende Mária nagy magyar nótaestje.

OPERA MOZGÓ

Péntek: Tüzmadár, vagy A mexikói lázadók. Német beszélőfilm. Főszereplők: Jack Holt, Lila Lee, Ralph Graves, az amerikai aviatika közreműködésével. Naponként 4 előadás: 3, 5, 7, 9 órakor.

Szombat: Tüzmadár. Vasárnap: Tüzmadár.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Péntek, május 29.

Bukarest. 18: Rádiógyetem. 19: Színház. 19.30: Grammfón. 20: Brácsahangverseny. 20.30: Román dalok. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Zenekari hangv. Kacsóh, Dienzl, Dohnányi, Puccini műveiből. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Mesék. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Felolvasás. — 5.30: Hangv. 6.45: Rádió amatőrpósta. 7.30: Cigányzene. 8.15: A nagybányai festőiskola címmel előadás. 8.40: Színmű. — Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd az Operaház zenekarának hangv. Cherubini, Schubert—Dohnányi, Mozart, Liszt művei.

Bécs. 20.20: „Halló, halló, itt rádió Ausztria” címen közv. Berlin. 21.25: Hangv. Breslau. 23: Hangos heti filmhíradó. Frankfurt. 18.45: Táncezene. Langenberg. 20.45: Szímf. hangv. Varsó, Poznan, Kattowic. 20.15: Filharmonikus hangv.

קאנקוררו!

דא דער פאסטן דעם איינען שוועסטער יעצט באקאנט איז, זוכטן וויר איינען שרייב מומחה דער איין י"ש גוטער בעית וביק איז- בעווער- בער דא קבלות פאן 3 אנערקאנטע ארטע רבנים באבען מענען איהרע געזוכט מיט אנגאבע איהרעס קאלענדער אונד פאמיליען שאנדעס אן אונטערע אונטערע איינזענדען צור פראבא ווערדען נור געוועזענע צור געלאסטען, אונד נור דיעזעס דא פערזענלעכע געהאלט לויט איהרע איינקאממען Comunitatea ort. izr. Huedin, jud. Cluj.

Milano. 19.55: Grammfón. 22: Operett részletek.

Roma. 20.40: Hangv. Prága. 19.05: A kanárik énekelnek. Pozsony. 18.05: Magyar óra.

Brünn. 21: Hangv. Osló. 22.15: Schubert együttes.

Stockholm. 20: Szólisták hangv. Schumann, Rózsa, Hubay, Nachez, Dohnányi Mendelssohn, Gounod műveiből. — 22.15: Szórakoztató zene.

Riga. 19.30: Könyvü zene. 22: Táncezene.

London. 20: Mozart: Varázsfuvola részletek.

Szombat, május 30.

Bukarest. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 20: Sydney: Gesák c. operettje.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Szalonzenekari hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: A Magyar Cserkészszövetség előadása. 5: „Az Atlanti Óceán partján” előadás. 5.30: Tolnay Andor magyarnótákat énekel, cigányzene kísérettel.

6.35: „Testünk hadserege” címmel előadás. 7.10: Hangverseny. 8.15: Dalegyre. 9. Katonazene. Színetben pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 20: Vidám est. 22.30: Jazz.

Berlin. 18.30: Kétzongorás hangverseny. 6.30: Táncezene.

Breslau. 22.30: Táncezene.

Langenberg. 23.30: Zene.

Lipsee. 21: Katonazene.

Varsó. 22.15: Chopin művei.

Milano. 19.50: Grammfón.

Roma. 20.40: Boito: Mefistofeles c. operája.

Prága. 21: Népszerű zene.

Pozsony. 18.30: Hegedűhangverseny.

Apró hirdetések

Mérlegképes könyvelő, nagy irodai gyakorlattal, sürgős elhelyezkedést keres Szakmán kívül is. Szíves megkereséseket „Sürgős” jellegre a kiadóra kérek.

Kóser vegetárius étterem! Rendkívül ízletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. Vaj és tejmentes saját készítmények! Schwartz Ignácné. Cluj, Calea Regală 16.

Kézimunkában Fisch Böske kézimunka szalonja vezet. Malom ucca 16.

Középkora intelligens zsidó asszony keres elhelyezkedést háztartásban vagy gyermek mellé. Falura is elmegy. Kiseb fizetés. Jó bánásmód. Cim a kiadóban.

Mérlegképes könyvelő, román-magyar nyelvet levelező, szombat megtartásával bármilyen állást vállal. Vidékre is. Szíves megkeresést a kiadóra kér.

Sapakhorgolást selyemből, gypjúból és szalmából olcsón vállalok. Cim: Calea Reg, Ferdinand 101., ajtó 4.

Marosújvári kóser vendéglő fölszerelésel nyári szezonra sürgősen kiadó. Weisz, Str. Minerva 1.

Dávid Golder

A szegény zsidófiúból lett nagystílusú bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovszkaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyszerűbb sikerű könyveinek. Ára füzve 136 lej. Ára kötve 204 lej. Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Az ur

XIV. EV Cluj- május 5691

Áz Uj Kelet és búsásá

Cikkeink forrás me

Késiratok megörzésük

Irtá: Dr.

A romániai nagy jelentős május 4-én nem kiterjedő egyszánkban az önállóság, hanem a lasztások alkalma re a célkitűzéseink saját erejűnkig nem tapodhatóvá. Nagy-Romániai kisebbségi politikai lattanlag egyszánk összes tanácsküdöterén már vetlenül követő nemű szerves összehuzamos kifejlésikai egységhez tükadó életigényléreje.

Amde, ha ez a való megmérés életének első 12 foglalkozási kérésgelel, hogy kedik olyan moöönálló zsidó kikristályosodott mában és pozitív módon is mót a hazai és előtt.

A szóbanforgó legkiemelkedőbb év decemberében hozó testületi csoportnak par jelentkező Zsidó saját mivoltát azon megnyilatkozását bevez Ezzel a me kezdetét a fentek utolsó etapjus 4-én az Orszalakulásának újnyével zárult.

Az önálló zsidó nak eddig eltelt les és iskolázás hető. Azok, akik kájára éreztek kitartással és emerve hozták me dozatokat, mely tömegeinek rend lés és oktatása kezettnek látták elhatározó lépés kolázás eredmény vizsgáján való romániai zsidó reális megmérés pest a Románia szág politikai aró illettő hely kifejlés.

Több, mint után Erdély, B Máramaros zsid többi részeiben reikkel együtt nagy vizsgája e Vajjon család akik őket, kellő va, ezen érettségták?

Minden jel sze